

**ГОДИШЕН
ДОКЛАД И ОТЧЕТ**

**ЗА ДЕЙНОСТТА НА
ДЪРЖАВНИЯ ФОНД**

**ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА
ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

ЗА 2015 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

ЧАСТ ПЪРВА

**ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА
ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**

ЧАСТ ВТОРА

**ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ
УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА**
I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ
II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА
III. ОТЧЕТНОСТ

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

ЧАСТ ЧЕТВЪРТ

ВЪНШЕН ОДИТ

ЧАСТ ПЪРВА

ДЕЙНОСТ НА УПРАВИТЕЛНИЯ СЪВЕТ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

От създаването на Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система („ДФГУДПС” или „фонда”) той е разглеждан като част от концепцията за развитие на пенсионната система. Съгласно Закона за ДФГУДПС в полза на фонда се отчисляват от централния бюджет средства от паричните постъпления от приватизация и приходите от концесии, отчетени по държавния бюджет, двадесет и пет на сто от отчетения за съответната бюджетна година излишък по държавния бюджет, както и приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет. В последните години отчетения за сметка на източника излишък по държавния (до 2013 г. по републиканския) бюджет няма, предвид на това, че бюджетното салдо е дефицит. Приходите от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет са средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за приватизация и следприватизационен контрол. Освен това, през 2015 г. по сметка на фонда са трансферирани и средства по реда на чл. 1, ал. 4 от ЗДФГУДПС във връзка с чл. 129, ал. 12 от Кодекса за социално осигуряване.

От създаването си до настоящия момент акумулираният ресурс на фонда се намира в отделна сметка в БНБ. По този начин, фондът представлява част от международните валутни резерви на страната и се управлява съгласно Закона за Българската народна банка, което гарантира, че принципите на *надеждност*, *ликвидност* и *диверсификация* са спазени по всяко време. По отношение на доходността се прилагат текущите пазарни условия Българска народна банка. Следваната до момента консервативна стратегия при инвестирането на средствата на ДФГУДПС в срочни депозитни сметки в БНБ гарантира пълна защита от реализиране на отрицателна доходност при неблагоприятни условия на международните финансови и капиталови пазари. Следва да се отбележи, че БНБ оперира при минимално възможен инвестиционен риск, което при равни други условия съответства на относително пониско ниво на доходност в сравнение с частните институционални инвеститори. След влошаването на инвестиционната среда вследствие на глобалната икономическа и финансова криза понижената реална доходност от управлението на международните валутни резерви и текущите пазарни условия обусловиха БНБ да определи нулева доходност по срочните депозитни сметки в БНБ. Въпреки това при условията на отрицателна инфлация от последните години и липса на риск от реализиране на отрицателна доходност инвестирането на ресурса на ДФГУДПС в БНБ в най-голяма степен следва принципите за инвестиране на средствата на Фонда съгласно ЗДФГУДПС.

Независимо от текущата нулева доходност тази консервативна инвестиционна политика осигурява постигането на положителна реална доходност, т.е. на доходност, надхвърляща темпа на инфлация за определен период. От август 2013 г. до юни 2015 г. включително в българската икономика се отчита дефлация на годишна база. По този начин, при текуща нулева доходност от страна на БНБ и елиминиране на инвестиционния риск от загуба на активи на фонда, реалната доходност на средствата на фонда е положителна.

С Решение № 737 на Министерския съвет от 18 септември 2015 г. се приеха дългосрочна инвестиционна политика и средносрочна стратегия за инвестиране на средствата на ДФГУДПС за периода 2016-2018 г.

Целта на дългосрочната инвестиционна политика е да очертае общите насоки за провеждане на инвестиционната дейност на ДФГУДПС в дългосрочен хоризонт. Нейната задача е да определи целите и рамката при осъществяването на инвестиционния мениджмънт при спазване принципите на надеждност, доходност, ликвидност и диверсификация. Инвестиционната цел на фонда е гарантирането на устойчивост на пенсионната система, т.е. осигуряване на средства за пенсии, в момент когато актюерските разчети показват необходимост от допълнително финансиране. При определянето на текущата инвестиционна политика на фонда са взети предвид текущите пазарни условия и степента на инвестиционен риск.

Дългосрочната инвестиционна политика на ДФГУДПС предвижда запазване на прилагания до сега консервативен подход. Активите на фонда се управляват при спазване принципите на надеждност, ликвидност и прозрачност. Настоящите пазарни условия не предполагат реализирането на висока доходност при спазване на ниски нива на инвестиционен риск, поради което най-добрата алтернатива за инвестиране на средствата на фонда ще продължи да бъде под формата на депозит в централната банка или други инструменти, които тя предлага.

Времевият хоризонт на средносрочната стратегия за инвестиране на средствата на ДФГУДПС е периода 2016-2018 година и акцентира върху управлението на паричния ресурс на фонда в средносрочен аспект.

Хоризонтът на стратегията (до 2018 г.) е съобразен с предвидения срок от законодателя, след който средства от фонда могат да бъдат трансферирани към бюджета на държавното обществено осигуряване. Предвидена е възможност след 14.11.2018 г. със закона за държавния бюджет на Република България за съответната година част от акумулираните средства да бъде трансферирана към бюджета на държавното обществено осигуряване. При този времеви хоризонт и отчитайки предвидените в Закона за ДФГУДПС инвестиционни възможности, настоящата стратегия се придържа към принципите за надеждност, висока ликвидност и минимизиране на потенциалните рискове по отношение на натрупаните средства на фонда.

Стратегията ще бъде актуализирана ежегодно в съответствие с икономическото развитие, пазарните показатели и постигнатите резултати и ще бъде одобрявана от Министерския съвет. Това позволява своевременното и адекватно предефиниране на част от целите и действията в хода на нейното изпълнение.

Функционалната същност на Стратегията като цяло, очертава намеренията при инвестиране на средствата на ДФГУДПС, както и дефинира инструментариума за тяхното реализиране. Публичното ѝ оповестяване е предпоставка за провеждане на очертаната средносрочна политика по управление на ресурса по прозрачен и предвидим начин.

Средносрочната стратегия за инвестиране на средствата на фонда представлява последователно и структурирано описание на начина, по който се вземат решенията с оглед постигане на целите.

Средносрочната стратегия изпълнява две важни задачи. Първо, като налага ясна структура на самия процес на вземане на решения. Второ, стратегията е средство за публичност на решенията относно инвестирането на ресурса пред обществеността.

Предвид ситуацията на пазарите, консервативният подход, който се прилага безспорно е най-рационален, което обезпечава недопускането на загуби от инвестиционен характер и запазването на номиналния размер на акумулираните във Фонда публични средства. Поставянето на акцент върху сигурността гарантира отсъствието на поети рискове. Важен аргумент в посока средствата на фонда да са в БНБ е и запазването на висока прозрачност.

С решение на УС на ДФГУДПС през 2015 г. бе одобрен Годишен доклад и отчет за дейността на ДФГУДПС за 2014 г., в съответствие с чл. 5, ал. 12 от Закона за ДФГУДПС. Съгласно разпоредбите на закона отчетът за дейността на фонда бе разгледан от Министерския съвет във връзка с чл. 24, ал. 3 от същия закон и бе внесен в Народното събрание като съставна част на отчета за изпълнението на държавния бюджет за 2014 г.

ЧАСТ ВТОРА

ТЕКУЩО СЪСТОЯНИЕ НА ДЪРЖАВНИЯ ФОНД ЗА ГАРАНТИРАНЕ УСТОЙЧИВОСТ НА ДЪРЖАВНАТА ПЕНСИОННА СИСТЕМА

I. ПРИХОДОИЗТОЧНИЦИ

В съответствие с разпоредбите на чл. 1, ал. 4 и чл. 11 от Закона за ДФГУДПС във връзка с чл. 129, ал. 12 от Кодекса за социално осигуряване по сметка на фонда през 2015 г. са трансферирани средства в размер на 88,68 млн. лв., в това число:

- 0,06 млн. лв. – парични постъпления от приватизация, отчетени по държавния бюджет за 2014 г. (чл. 11, ал. 1, т. 1 от Закона за ДФГУДПС);
- 87,3 млн. лв. - приходи от концесии, отчетени по държавния бюджет за 2014 г. в съответствие с чл. 11, ал. 1, т. 3 от Закона за ДФГУДПС;
- 1,25 млн. лв. - приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от Закона за приватизация и следприватизационен контрол;
- 0,07 млн. лв. – съгласно разпоредбата на чл. 129, ал. 12 от Кодекса за социално осигуряване и чл. 1, ал. 4 от Закона за ДФГУДПС.

През 2015 г. не са отчислени средства за сметка на излишък по държавния бюджет за 2014 г., предвид отчетен дефицит.

II. УПРАВЛЕНИЕ НА СРЕДСТВАТА

Акумулираните по сметка на фонда средства са инвестирани в депозитна сметка съгласно Общите условия за откриване на депозитни/инвестиционни сметки в БНБ. Предвид нулевите нива на референтните котировки, с които БНБ олихвява депозитите съгласно действащите Общи условия, прилагани от БНБ при откриване на депозитни/инвестиционни сметки, не се начисляват лихви по депозитите на фонда. През 2015 г. в съответствие с нормативните разпоредби на чл. 11 от ЗДФГУДПС по сметката на фонда в БНБ бяха трансферирани средства в размер на 88,68 млн. лв., като в деня на падежната дата на депозита (26.05.2015 г.) бе открит наново депозит със срок от 7 дни за общата сума от 2 534,0 млн. лв. По този начин, средствата на фонда са обособени в съответствие с решението на УС, независимо от нулевите лихвени нива. Предвид продължаваща нестабилност на световните финансови пазари, УС продължи подхода за консервативното инвестиране на средствата на фонда в депозитна сметка в БНБ.

Във връзка с въвеждане на нова лихвена политика на БНБ, считано от 04.01.2016 г., допускаща възможността за начисляване на отрицателна лихва върху

публични средства и с оглед запазването на средствата на фонда и минимизирането на плащанията на отрицателни лихви за сметка на централния бюджет, в края на 2015 г. управителният съвет реши:

1. да се закрие седмичния депозит на фонда с падеж 29.12.2015 г.
2. на същата дата упълномощава министъра на финансите да открие едногодишен депозит, който е с нулева лихва.

III. ОТЧЕТНОСТ

За отчитането на средствата на ДФГУДПС се прилагат правилата и изискванията на отчетността на централния бюджет.

Отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет към 31.12.2015 г., предоставен на Сметната палата в изпълнение на чл. 54, ал. 4 от Закона за Сметната палата за предварително проучване, оценка на риска и текущ контрол.

Общият паричен ресурс към 31.12.2015 г. по сметка на фонда в БНБ е в размер на 2 534,1 млн. лв. В тази сума са включени:

- наличност на 01.01.2015 г. – 2 445,4 млн. лв.;
- трансфер от централния бюджет – 88,68 млн. лв.

За сумата от 2 534,0 млн. лв. е открита депозитна сметка в БНБ по решение на УС на фонда.

Отчетът за касовото изпълнение на фонда за периода 01.01.2015 г. – 31.12.2015 г. е представен в следната таблица:

Показатели	Сума (хил. лв.)
1	2
I. ПРИХОДИ, ПОМОЩИ И ДАРЕНИЯ	0,0
II. РАЗХОДИ	0,0
III. БЮДЖЕТНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ (ТРАНСФЕРИ) - (+/-)	88 683,2
I. Бюджетно взаимоотношение с централния бюджет (+/-)	88 683,2
I.1. По чл.11, ал.1 от Закона за Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система, от тях:	88 618,1
- парични постъпления от приватизация, отчетени по държавния бюджет за 2014 г. (чл. 11, ал. 1, т. 1 от закона)	63,9
- приходи от концесии, отчетени по държавния бюджет за 2014 г. (чл. 11, ал. 1, т. 3 от закона)	87 300,4
- приходи от други източници, определени със закон или с акт на Министерския съвет - средства от глоби, имуществени санкции и неустойки, свързани с приватизационния процес по реда на чл. 8, ал. 8 (2) от ЗПСК (чл. 11, ал. 1, т. 4 от закона)	1 253,8
I.2. По чл. 129, ал. 12 от КСО и чл. 1, ал. 4 от Закона за Държавния фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система	65,1
IV. БЮДЖЕТНО САЛДО (I+II+III)	88 683,2
V. ОПЕРАЦИИ В ЧАСТТА НА ФИНАНСИРАНЕТО - НЕТО в т. ч.	-88 683,2
I. Депозити и средства по сметки - нето (+/-)	-88 683,2
I.1. Наличност в началото на годината в БНБ (+)	2 445 431,7
I.2. Наличност в края на годината в БНБ (-)	-2 534 114,9

ЧАСТ ТРЕТА

ПУБЛИЧНОСТ

Министерството на финансите ежесечно публикува данни за изменението на касовите потоци по сметката на ДФГУДПС в БНБ на своята интернет страница*.

Постъпленията във фонда за съответния период и наличностите на средствата на фонда към края на съответните отчетни години, са представени в следната таблица:

<i>ДФГУДПС</i>									
/млн. лв./									
<i>За периода</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Източници</i>	216,04	858,21	549,04	60,58	92,87	310,14	245,13	113,42	88,68
Трансфер от централния бюджет	211,79	841,47	540,04	57,18	82,84	310,14	245,13	113,42	88,68
Лихви по депозити	4,25	16,74	9,00	3,40	10,03	0,00	0,00	0,00	0,00
<i>Наличности към края на периода по:</i>	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
<i>Банки</i>	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	2534,11
БНБ	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	2534,11
Банки									
<i>Инструменти</i>	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	2534,11
Депозити	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	2534,11
Други									
<i>Вид валута</i>	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	2534,11
Лева	216,04	1074,25	1623,29	1683,87	1776,74	2086,88	2332,01	2445,43	2534,11
Валута (левава равностойност)									

*www.minfin.bg, банер ДФГУДПС, Статистически данни, Отчетни данни за Сребърния фонд.

ЧАСТ ЧЕТВЪРТА

ВЪНШЕН ОДИТ

През 2015 г. на основание чл. 38, ал. 1 от Закона за Сметната палата са извършени два одита от Сметната палата.

- Със заповед № ОД-06-02-009/02.07.2015 г. на заместник-председателя на Сметната палата бе извършен одит на отчета за изпълнението на централния бюджет (отчетът на ДФГУДПС е част от отчета за касовото изпълнение на централния бюджет) и на отчета за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2014 г.

В одитен доклад № 0600200915, приет с Решение № 151 от 08.10.2015 г. на Сметната палата, не са налице основания за даване на препоръки към ръководството на Министерството на финансите по отношение на касовия отчет на ДФГУДПС.

- Със заповед № ОР4-01-007/03.10.2014 г. на член на Сметната палата и ръководител на Отделение IV бе извършен одит на Държавен фонд за гарантиране устойчивост на държавната пенсионна система за периода 01.01.2011 г. до 31.12.2013 г. и са дадените препоръки на Управителния съвет на ДФГУДПС, за които в посочения срок следва да се предприемат необходимите действия за изпълнението им.